

GROTE KOOIEN EN NH₃-PROBLEMATIEK

ing. A.M. van de Weerdhof
IKC-Pluimveehouderij

Veel leghennenbedrijven hebben een mestoverschot. Door aanscherping van de mestwetgeving zal het mestoverschot in de komende jaren alleen maar toenemen. Hierdoor zal mest over grotere afstanden vertransporteerd moeten worden.

Het maken van droge mest in de legpluimveehouderij heeft verreweg de voorkeur omdat:

- Een kip per jaar 75 kg natte mest produceert of 20 kg droge mest.
- In verband met de Wet Milieubeheer droge mest beter scoort op het gebied van NH₃-en stank. Immers een bandbatterij met beluchting heeft een geringe NH₃-en stankuitstoot.
- Wanneer droge mest, dat wil zeggen 55 % d.s. of hoger, middels een erkende expediteur geëxporteerd wordt, men gebruik kan maken van de zogenaamde 0-optie. Hierbij hoeft, zoals het er nu naar uitziet, geen 30% mestproduktierechten ingeleverd te worden.

De overschotheffing lager is.

- De goedkoopste methode van mestopslag mogelijk is.

Het maken van zo droog mogelijke mest in de leghennenhouderij moet een uitgangspunt zijn.

Eisen welke aan droge mest gesteld moeten worden

- De mest moet vrij van kadavers zijn.
- In de mest mogen geen onkruidzaden voorkomen.
- Er moet bij een partij mest eventueel een veterinaire verklaring aanwezig zijn. De mest moet een minimaal droge stof gehalte hebben van 55 % (export-eis).
- De samenstelling moet bekend zijn.

Wanneer men droge mest gaat maken, dan is een mestbandbatterij met geforceerde mestdroging de beste methode. Dit staltype immers is een Groen Label stal. Voor dit staltype geldt een drempelwaarde van 0,035 kg NH₃/dierplaats per jaar.

In 1995 worden de drempelwaarden voor Groen Label bijgesteld.

Het IMAG-DL0 gaat conform het meetprotocol dit jaar meten aan een leghennenstal welke waarschijnlijk een lagere NH₃-uitstoot heeft dan de reeds bestaande systemen. Wanneer daadwerkelijk blijkt dat de NH₃-uitstoot uit die stal lager is, dan kan die waarde voor een eventuele aanpassing van de drempelwaarde in 1995 gebruikt worden.

Het systeem waaraan gemeten wordt ziet er als volgt uit.

- Grote batterijkooien, dat wil zeggen 550 cm²/kip.
- Air-mix systeem met verwarming.
- Polyethyleen slangen vanaf het air-mixsysteem naar de andere zijde van de stal voor extra opwarming.
- Lengte ventilatie.

Er is gekozen voor een grote kooi omdat op dit moment in de praktijk behoorlijke belangstelling bestaat voor een grotere kooi (dat wil zeggen groter dan 450 cm²). Het lijkt erop dat de technische resultaten met de grote kooi iets beter zijn.

Naast de wellicht wat betere technische resultaten bestaat ook de indruk dat de mest wat meer verdeeld op de **mestband** komt te liggen waardoor het drogen van de mest intensiever gebeurt en er sneller gedroogd kan worden; immers uit onderzoek is bekend dat hoe sneller de mest droog gemaakt wordt, hoe lager de **NH₃-uitstoot** zijn zal.

Op dit moment wordt in samenwerking met Hendrix Voeders en het **IKC** afdeling Pluimveehouderij op een aantal praktijkbedrijven met verschillende batterijmerken nagegaan wat de grotere kooi voor gevolgen heeft op de eikwaliteit. De eieren uit de grotere kooien worden beoordeeld op een leeftijd van de hennen van 50, 60 en 70 weken, omdat dit een leeftijd is waarop met name kneus en breuk voorkomt.

Samenvattend

Droge mest maken heeft in de leghennenhouderij de voorkeur. Steeds meer wordt bij nieuwbouw of renovatie overgegaan tot aanschaf van een grote kooi, wellicht vooruitlopend op een eventuele nieuwe EEG-regeling.

De indruk bestaat dat bij de grotere kooi de mest meer verdeeld op de **mestband** ligt waardoor die mest sneller en beter gedroogd kan worden met als gevolg een lagere **NH₃-uitstoot**. Of deze **NH₃-uitstoot** lager is zal begin 1995 blijken. Ook is dan meer bekend over de relatie tussen vuilschaligheid, kneus en breuk en grotere kooien.